

Przedwiosek

Cena
egzemplarza

10
groszy

Ilustrowany dziennik narodowy i katolicki

Nr 28¹ (134 bis)

— WYDANIE POŚWIĄTECZNE —

Wtorek, dnia 14 czerwca 1938

Ziemia w Europie zadrżała w posadach

Bruksela, Londyn i Paryż nawiedzone zostały trzęsieniem ziemi

Bruksela. (Tel. wł.). W sobotę o g. 12 miasto zostało nawiedzone silnym trzęsieniem ziemi. Wszystkie sejsmografy w obserwatorium belgijskim uległy zniszczeniu. Wypadków śmiertelnych u ludzi nie było, lecz wiele osób odniosło cięższe i lżejsze obrażenia.

W całej Brukseli powstał niesłychany popłoch. Na ulice miasta posypały się cegły, rynnny blaszane, tynk z domów i szkło rozbitych w kawałki szyb. Panikę powiększyły jęki rannych przechodniów, którzy zostali okaleczeni spadającymi kamieniami i szkłem. Grad kamieni, gruzu oraz szyb runął tak nagle, że niemożliwością było schronić się do bram. Około tysiąca osób odniosło rany. Krew dosłownie spływała chodnikami.

W niektórych punktach miasta dochodziło do wprost dantejskich scen. W jednej z kawiarni, olbrzymia lustrzana szyba runęła na gości siedzących przy stoliku obok okna. Odłamki szyb wielkości około metra kwadratowego, spadając obciążły jednemu z siedzących, dr Jacques Martinowi, a żonie jego rozplątał czaszkę.

Pierwsze trzęsienie ziemi trwało przeszło pół minuty.

Drugie trzęsienie ziemi dało się odczuć o godz. 14.08, lecz tym razem było ono znacznie lżejsze. Mimo to, mieszkańcy Brukseli, sądząc, że zbliża się jeszcze większa katastrofa, rozpoczęli w panice ewakuować mieszkania. Tysiące ludzi uciekło poza miasto, powiększając jeszcze paniczne nastroje.

W Ostendzie i Enghien zawałiło się kilka domów i połączenie telefoniczne i telegraficzne zostało przerwane. Zwierzęta w ogrodzie zoologicznym w Berchem objawiły wyraźne zaniepokojenie przed nastąpieniem trzęsienia. Lwy ryczały przeciągle, a inne zwierzęta kręciły się w koło po klatkach i uderzały głowami o kraty, wyjąc żałośnie. W wielu domach w Brukseli popękały ściany i powylaływały szyby. Częściowemu zniszczeniu uległy zabytkowe ornamenty na gmachu parlamentu.

Epicentrum trzęsienia znajdowało się o około 60 km na zachód od Brukseli.

Także w Leodium odczuło silne trzęsienie. W wielu domach spadały obrazy i lustra ze ścian.

W fasadzie ratusza w Gandawie utworzyła się wielka rysa.

Z wielu miast donoszą o panice wśród mieszkańców, którzy opuszczali mieszkania.

W Brugges policja musiała zamknąć kilka ulic, na których kominy groziły zawaleniem.

Gwałtowne wstrząsy w północnej Francji

Paryż. (Tel. wł.). Również we Francji odczuło trzęsienie ziemi od Dunkierki aż do Cambrai.

W północnych departamentach Francji, jak również i w niektórych dzielnicach Paryża przeżyto w sobotę po południu wielką emocję z powodu trzęsienia ziemi, które, jakkolwiek nie przyniosło ofiar w ludziach, to jednak spowodowało cały szereg strat materialnych.

Trzęsienie to było szczególnie gwałtowne na północy Francji. W Paryżu zaznaczyło się ono tylko w formie lekkiego wahanie ziemi. W 7 i 8 okręgu Paryża wahanie te wywołały przesunięcie się mebli z jednego miejsca na drugie. Ludność tych domów, zaalarmowana wstrząsami, zaczęła się gromadzić na ulicach i w bramach. Zanotowano objawy paniki, zwłaszcza wśród kobiet.

Na Polach Elizejskich, w wielkim gmachu nr. 152, pojawiły się rysy na górnych piętrach. Kilka domów zarysowało się również w osiedlach pod-

miejskich Vauves, Le Valois i Pantin. W Lilas wstrzymano ruch kołowy na ulicach.

Niepokojące wstrząsy, którym gdzieś towarzyszyły odgłosy podziemne, przypominające pracę motorów, wywołały poruszenie wśród ludności, która gromadziła się na ulicach, żywo komentując niezwykle wydarzenie. W kilku wypadkach zaalarmowano straż ogniową, przypuszczając, że zdarzyła się eksplozja.

Obserwatorium paryskie wyjaśniło, że ognisko wstrząsu znajduje się w odległości 250 do 300 km od stolicy, w kierunku Belgii. Wstrząs wywołany był zapewne przesunięciem się warstw podziemnych i był najsilniejszy, jaki odczuło w Europie zachodniej od 52 lat.

Na północy, np. w Dunkierce, trzęsienie ziemi odczuwano w ciągu 6 minut. W jednej z fabryk zawałił się wielki komin oraz została przerwana główna linia elektryczna wysokiego napięcia. W całym szeregu miejscowości fabrycznych, położonych w departamentach północnych, liczne budynki zostały zagrożone przez rysy, które potwierdziły się w ścianach. Uszkodzone są również w wielu miejscach instalacje elektryczne. W Saint Quentin właściciel fabryki zawiadomił urząd meteorologiczny, że wstrząs tektoniczny był tak silny, iż przesunął mu maszynę w hali fabrycznej.

W Lille uległy zepsuciu, skutkiem wstrząsu, aparaty w obserwatorium meteorologicznym. Wiele domów zostało zarysowanych.

W Tourcoling wybuchła panika wśród ludności. Kościół, w którym się właśnie odbywał ślub, opustoszał w jednej chwili, podobnie jak i kawiarnie, dość ożywione południową porą.

W domach mieszkańcy się przewracali, a meble przesuwali się z miejsca na miejsce lub się przewracali. Około 20 kominów spadło na ziemię. Wielu ludzi doznało lżejszych obrażeń.

W Londynie kołysały się podłogi

Londyn. (Tel. wł.). W sobotę o godz. 11.55 odczuło w Londynie silny wstrząs ziemi. Obserwatorium sejsmograficzne w Bromwich zarejestrowało szereg wstrząsów, których ognisko znajdowało się w odległości 340 km. Na przedmieściu Woolwich stojące na ulicy samochody przesunęły się o kilkanaście centymetrów w kierunku chodnika.

Szczególnie silny wstrząs nastąpił w jednej ze wschodnich dzielnic Londynu Stratford, gdzie ludzie zaalarmowani wybiegli z domów na ulicę. Osoby przechodzące przez znany „Most Londyński” (London Bridge) nad Tamizą we wschodniej dzielnicy miasta widziały, jak słynna kolumna egipska „Monument” lekko zakołysała się. W nowoczesnych domach mieszkalnych na wyższych piętrach w centrum Londynu podłoga kołysała się jak pokład statku.

Trzeci wstrząs w Belgii

Bruksela. (PAT). W niedzielę o godz. 13 min. 26 zanotowano ponowny wstrząs ziemi, znacznie słabszy od sobotniego.

Poza Brukselą wstrząs odczuło m. i. w miejscowościach Moeylaert i Waterloo.

W Holandii obyło się bez wypadków

Haga. (PAT). W sobotę o godz. 12 min. 18 odczuło w Holandii silny wstrząs ziemi. Sejsmograf Meteorologicznego Instytutu w De Bilt zanotował dwa centymetry wstrząsu. Zdaniem dyrektora Instytutu, chodzi tu o tzw. tektoniczne trzęsienie ziemi. Żadnych nieszczeniowych wypadków na terenie Holandii nie zanotowano.

Także w Turcji

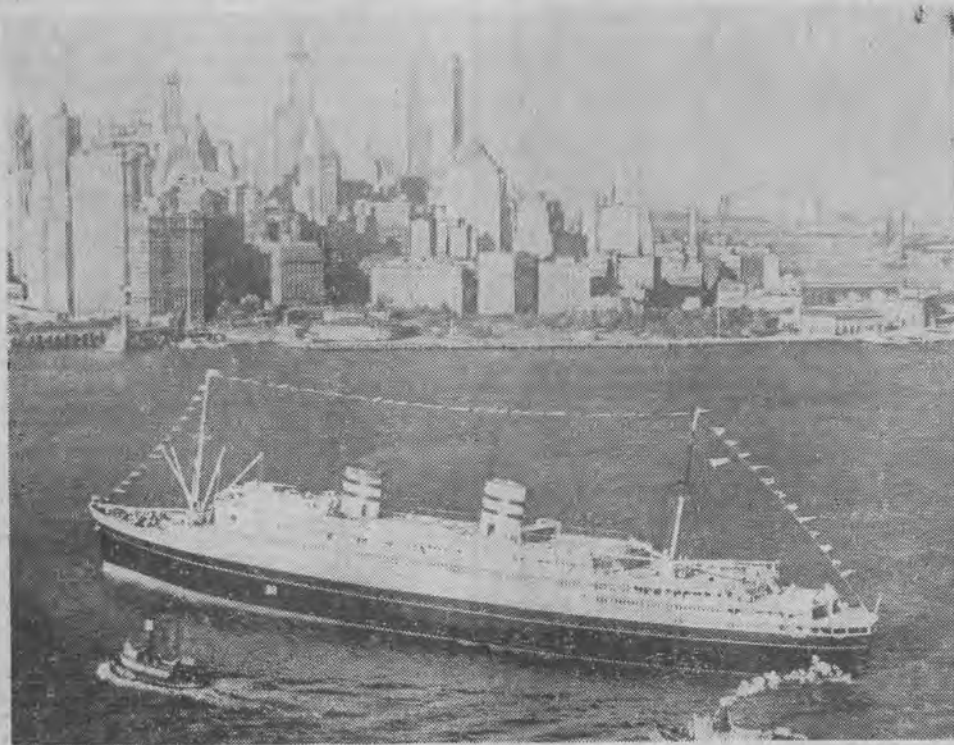
Stambuł. (PAT). W sobotę o tej samej godzinie co w Paryżu i Londynie, obserwatorium sejsmograficzne w Stambule zanotowało lekkie wstrząsy sejsmiczne.

W Niemczech przewracały się meble

Berlin. (PAT). W sobotę o godz. 12.01 stacja sejsmograficzna w Akwizgranie zanotowała dwa wstrząsy podziemne, które były szczególnie silne w okolicach Akwizgranu i sąsiednich dzielnicach pogranicznych Holandii. Większych szkód nie zanotowano, natomiast w mieszkaniach poprzesuwały się tylko obrazy i przewracały meble.

Pewne wstrząsy zanotowano także w okolicy Wuppertalu, Kreefeld, Dueseldorfu i Stuttgartu. Dość silne wstrząsy podziemne odczuło w Akwizgranie.

STATEK WCHODZI DO PORTU

Do Nowego Jorku przybył z pierwszej podróży nowy statek pasażerski linii holenderskiej „Nowy Amsterdam”. Na zdjęciu statek wpływa do portu

Do Europy przybył syn amerykańskiego króla prasy Hearst junior wraz z narzeczoną. Według ogólnej opinii narzeczoną Hearsta jest najpiękniejsza kobieta Ameryki

Brazylia — Czechosłowacja mimo przedłużenia 1:1

Cwierćfinały piłkarskich mistrzostw świata we Francji — Brutalna gra Brazylijczyków i Czechosłowaków w deszczu i błocie — Szwecja gromi Kubę 8:0 — Włochy wyeliminowały Francję — Szwajcaria przegrała z Węgrami

Paryż. (Tel. wł.). Cwierćfinały piłkarskich mistrzostw świata we Francji stały w niedzielę pod znakiem zmiennej pogody. Podczas gdy spotkanie paryskie obyło się bez deszczu a w Antibes dopiero na godzinę przed spotkaniem Szwecja — Kuba wyrzuciło słońce, to w Bordeaux w spotkaniu Brazylii z Czechosłowacją warunki atmosferyczne nie odbiegały zupełnie od tych, jakie towarzyszyły spot-

kaniu Polski z Brazylią przed tygodniem w Strassburgu. Jedynie w Lille dopisała pogoda.

Z czterech spotkań powyższych na czoło wysunęły się oczywiście zawody Włochów z Francją, które zwałyby na stadion w Colombes największą dotychczas ilość widzów, bo przeszło 65.000. Oczekiwane na ogół zwycięstwo drużyny włoskiej stało się rzeczywistością.

Oprócz Włochów zwycięsko swoją walkę ćwierćfinałową zakończyły również Węgry, które, aczkolwiek po walce, wyeliminowały jedenastkę Szwajcarię.

Olbrzymią natomiast niespodzianką był pogrom drużyny Kubę, która uległa reprezentacji piłkarskiej Szwecji w stosunku 0:8.

Oczekiwane z wielkim zainteresowaniem, zwłaszcza przez polski ogół sport-

— Wiesz co — rzekł nagle. — A ja jednak załuję tych czasów uniwersyteckich, mimo, że nieraz goły byłem jak turecki święty... To było piękne życie... — Nie wątpił w to... Ale przecież i dziś jesteś zadolony z życia?

Topolski nagle spochmurniał.

— Dużo o tym można by pomówić — rzekł cichym, jakby zmęczonym głosem. — Ale nie dziś! Dziś weź się!

Dowiedział się, że Felek jest lotnikiem, wszczął z nim ożywioną dysputę o jego wynalazku. Staszek przyszuściwał się z rozłaganieniem ich rozmowie, pograżony w jakims błogim pół-snie. Było mu dobrze i dziwnie radośnie. Chwilami musiał się wprost powstrzymywać, aby tej radości, która rozszalała mu serce, nie wyrazić jakimś okrzykiem. Przecież, ciemno-szafirowe oczy, koloru ukraińskiego nieba, usmiechały się do niego, wśród obłoków tytoniowego dymu. Ogarnęła go niespodziewanie tęsknota do tej prawie że nieznannej dziewczyny z placu wysiłkowego.

— Takie samotne biedactwo, jak i ja — zakliwiał się w myśli. — Coż ona teraz porabia? Krysiu... Moja siostra Krysiu... —

Panna Marteni przetańczywszy z Jankiem, zwróciła się do Felka:

— Już od godziny rozprawia pan ciągle o maszynach! — Jakże to można! Chodź pan lepiej zatańczyć! — Kiedy ja nie umiem tańczyć... —

— No to napijmy się wina! —

— Napić się możemy... —

I Felek skrzywił się okropnie, co było u niego oznaką wielkiej radości, po czym wzięł grzmigającym desmem:

— Psiakrew! A jednak, proszę pana, życie jest piękne!

Strajk zecercki zakończył się! Staszek po kilku dniowej przerwie powrócił do swej pracy dziennikarskiej. Do obowiązków jego należało, poza kierownictwem działu reporterskiego, napisanie tygodniowego felietonu w numerze niedzielnym i w razie potrzeby dostarczanie nowelek, którymi się zapychało ostatnią stroną.

W tym wirze pracy dziennikarskiej, Staszek znalazł jeszcze dość czasu, na napisanie sztuki teatralnej. Był to fantastyczny reportaż dramatyczny w dziesięciu odsłonach. Zachęcony przez naszego krytyka teatralnego, zdecydował się złożyć swój dramat dyrektorowi pewnego teatru. Wszystkie perypetie z tym krokiem związane, mogłyby się złożyć za osnowę do nowego dramatu, a raczej tragi-farsy. A było to tak:

We dwa miesiące po złożeniu reżyserowi został dopuszczony przed grono oblicze pana dyrektora. Reżyser pisł leżał na biurku, a palec dyrektorskie dębiliły po puszczonej przed grono oblicze pana dyrektora. Reżyser pisł leżał na biurku, a palec dyrektorskie dębiliły po puszczonej przed grono oblicze pana dyrektora. Reżyser pisł leżał na biurku, a palec dyrektorskie dębiliły po puszczonej przed grono oblicze pana dyrektora.

— Wiesz to pan napisał? — zapytał dyrektor teatru, tonem sędziego śledczego.

— Przyznaję się... Tak, to ja! — odpowiedział skruszony.

— No tak.. Domyślałem się... —

— Czy mogę wiedzieć, jakie jest zdanie pańskie o mej sztuce? —

— Niestety nie mogę ocenić rzeczy nieprze czytanej... —

— A więc pan dyrektor jeszcze nie przeczytał! Po dwóch miesiącach... —

— Och, kochany autorze! Pan myśli, że pan jeden pisze sztuki teatralne? I że ja, poza czytaniem reżyserów, nie mam nic innego na głowie? —

— Wiesz kiedy mogę mieć nadzieję? —

— Niech pan przyjdzie za miesiąc.

III

Od trzeciej tkwił znowu na posterunku. Wieczorem, około dziewiątej wpadał na pół godzinki do najbliższej kawiarni i zaraz znowu wracał. Dopiero punktualnie o północy pozostawiał redakcję i drukujący się numer, pod opieką nocnego redaktora i szedł do domu. Czasem jednak, jeszcze stamtąd telefonował, wydając jakieś dodatkowe dyspozyceje.

Zdawał się czuć dobrze jedynie w redakcji, wprost rozkwitał w atmosferze, przepojonej dymem tytoniowym i farbą drukarską, biegnąc gorączkowo od swego gabinetu do zecerni, stąd do korektorni, wpadając jak bomba do ogólnego pokoju współpracowników i wracając znów do swego biurka, aby po kilku minutach rozpocząć ponownie ten „bieg okrężny“, jak nazywał to Staszek. Sam pisał artykuły wstępne, bombastyczne i napuszone, mniej więcej w tym rodzaju:

„Już po raz drugi nawołuję pana, panie Lloyd George do zmiany polityki w sprawie polskiej, a pan na to nie reaguje! Nie, tak daleko być nie może, itd.“

Przez ręce jego przechodziła każda najdrobniejsza notatka redakcyjna, począwszy od komunikatów meteorologicznych. Nie chodziło mu nigdy o treść, lecz jedynie o formę, która musiała być koniecznie wzorowana na jego stylu. Wydawcy „Dziennika“ pragnęli już dawno pozbyć się go, ale musieli go tolerować dla dość dużych wpływów, jakie miał w stronnictwie.

Maciaszek nie lubił Staszka. Głównie z powodu jego szlacheckiego pochodzenia, a trochę i dla jego literackich aspiracji. A że pochodził sam z chłopów i mimo kilkoletniego pobytu w Paryżu, gdzie był korespondentem pewnego warszawskiego pisma, nie nabrał dostatecznej kultury, więc tej swojej antypatii ukryć nie potrafił. Nie mógł mu jednak nigdy nie konkretnego zarzucić, gdyż Staszek spełniał zawsze

warzyszem zabaw dzieciennych Staszka. Razem również uciekali do Polski. Topolskim udało się przeżyć nieco kosztowności i ze sprzedaży tychże utrzymywał się w Warszawie. Potem Staszek kolegował z Jurkiem na uniwersytecie. Fundusze Topolskich wówczas już się wyczerpały i Jurek przechodził ciężkie chwile, nie potrafiwszy tak jak Staszek walczyć o byt, iść o własnych siłach przez życie. Często wtedy Staszek dzielił się z nim ostatnim groszem. Zupełnie niespodziewanie Topolski odziedziczył po dalekim kuzynie olbrzymi majątek ziemski pod Warszawą, koło Pruszkowa. Przerwał wówczas studia i wyjechał za granicę. Staszek stracił z nim wszelki kontakt. Potem podobno osiadł ze starą matką w swym oddzielczonym majątku pod Pruszkowem, lecz Staszek stracił go zupełnie z oczu i dopiero teraz, po siedmiu latach zobaczył go po raz pierwszy.

Topolski poznał go zaraz i twarz jego rozjaśniła się radosnym uśmiechem.

— Servus, Staszek, jak się masz stary chłopie! — wołał biegnąc ku niemu z wyciągniętymi ramionami. Długo i serdecznie ścisnął go i wycalowywał.

— Co się z tobą dzieje, Staszku? Już kilka lat szukam cię po Warszawie i znaleźć nie mogę... Myślałem, żeś wstąpił do klasztoru! Ale jednak góra z górą się zejdzie czasem... Chodź do mego stolika. Przecież trzeba oblać to spotkanie!

— Z kim ty jesteś?

— Moja ostatnia flama... Nie poznajesz? Przecież to nasza najslawniejsza gwiazda filmowa Wera Marteni... —

— Ach prawda! Nie poznałem... —

— Zaraz cię przedstawię... Bardzo miła i wesoła osobka... —

Zycie jest piękne

— A raz, gdy się rozśmiała na ulicy — dodała ja-
 nek — przechodnie zaczęli uciekać, bo myśleli, że to
 jakiś kamienica się wali...
 — Ot, dowcipny! — mruknął Felek.
 Janek siedząc na kanapie obok gwiazdy filmowej
 wprost promieniał urokiem młodości i radości życia.
 Z oczu spływały mu się złote skry, ponsowe, ślicznie za-
 krojone usta odświeżały w uśmiechu rząd białych,
 śnieżnych zębów. Śmiał się bez troski, opowiadał coś
 z niesłychaną werwą, to znów nucił najnowszą prze-
 boję. Wera Marteni była szczerze zachwycona jego
 głosem.
 — Pan ma śliczny, liryczny głos tenorowy! To
 jest przecież prawdziwy skarb! No i z pańskim wyglą-
 dem, że pan dotychczas nie występował w filmie!
 — To jest moim marzeniem! — westchnął Janek.
 — Ja pana muszę wkręcić do filmu — zapaliła się
 Marteni. — W przyszłym miesiącu przyjeżdża do War-
 szawy słynny reżyser filmowy z Hollywood... Polak
 z pochodzenia... Chodzi o nakręcenie filmu na moty-
 wach polskich... Mam w nim główną rolę... Wie pan
 coś? Poproszę tego reżysera, aby pana zaangażował na
 mego partnera!
 — Strasznie będę pani wdzięczny!
 — A więc napiszmy się na pomyslną naszą przy-
 szłą współpracę filmową!

— 35 —

— Kiedy ja jestem w towarzystwie dwóch mło-
 dzieńców...
 — To chodźcie wszyscy razem do nas!
 — Widzisz, jest jeszcze jedna bardzo przykra
 sprawa. Musisz wiedzieć, że spadłeś nam tu, jak z nie-
 ba...
 — Mów ze mną szczerze, Stachu! Pewnie zabra-
 kło ci pieniędzy na zapłacenie rachunku?
 — Jesteś chyba jasnowidzem!
 Gdy Staszek opowiedział mu historię z wujkiem z
 Częstochowy i wyprawę na wyścigi, zakończoną nie-
 powodzeniem, Topolski zaczął się głośno śmiać:
 — A to was ładnie ten wujko urządził! Ale nie
 sobie z tego nie rób! Chodźcie do nas, a ja każę wpi-
 sać wasz rachunek do mego...
 — Zwrócę ci w tych dniach.
 — Ot, głupstwo! A tyś mnie przecież nie jeden raz
 z opresji ratował! Wiesz co, zamówię gabinet osobny.
 Tam nam będzie swobodniej...
 Janek przyjął propozycję Topolskiego z entuzjaz-
 mem, lecz Felek się wzdrygał:
 — To nie dla mnie takie hrabiowskie towarzy-
 stwo!
 Dał się wreszcie nakłonić i poszedł do gabinetu
 bardzo godny i posępny.

Wera Marteni przyjęła ich bardzo uprzejmie,
 zwróciwszy zwłaszcza uwagę na Janka, który był isto-
 tnie ślicznym chłopcem. Potrafiła swym naturalnym
 zachowaniem i ogromną werwą wnieść w towarzystwo
 wesoły nastrój, tak, że nawet Felek powoli się rozru-
 szał. Czasem nawet śmiał się, wydając przy tej sposo-
 bności jakieś dziwne, gardłowe rechotanie i krzywiąc
 przeraźliwie twarz.

Jak się Felek czasem śmieje — opowiadał Staszek
 — to w całej naszej dzielnicy psy wyją...

Po miesiącu oświadczone mu w sekretariacie, że
 pan dyrektor przyjął go nie może, bo kieruje właśnie
 próbą najbliższej premiery. Najlepiej, niech się „pofa-
 tyguje” po premierze, t. j. za miesiąc. W oznaczonym
 przez sekretarza terminie, Staszek zjawił się w te-
 atrze. Spokoił się z dyrektorem całkiem przyzwoicie,
 na korytarzu, przed kancelarią. Zaskoczony dyrektor
 rzucił dokoła wzrokiem, jakby szukając najłatwiejszej
 ucieczki, lecz zorientowawszy się, że mu się to nie
 uda, przybrał bolesny wyraz twarzy.
 — Pan w sprawie swej sztuki? — zapytał szep-
 tem.
 — Tak, panie dyrektorze...
 — Nieestety, źle pan trafił... Wracam właśnie z
 pogrzebu rodzonyj ciotki... Rozumie pan, załoba
 rodzinna...
 — Oczywiście... Wobec tego przyjdę kiedy indziej,
 — Najlepiej, niech pan przyjdzie za miesiąc... Bo
 pojutrze rozpoczynamy próby nowej komedii... Tak
 panie redaktorze, teatr to straszny kierał...
 Staszek przszedł dopiero za dwa miesiące, bo
 tymczasem pan dyrektor, jak mu powiedziano w se-
 kretariacie, chorował na grype. Wprawdzie chodził
 z tą gripą do teatru, ale przecież byłoby niedelikat-
 nością nastawiać osobisty sprawy człowieka
 chorego. Ostatecznie Staszek został przyjęty pod sam
 koniec sezonu teatralnego. Dyrektor powitał go z try-
 umfalną miną:
 — A widzi pani! Dotrzymałem słowa i mimo na-
 wału pracy, przeczytałem w terminie pańską sztukę...
 — I cóż pan dyrektor o niej sądzi? — zapytał Sta-
 szek drzącym ze wzruszenia głosem.
 Dyrektor uśmiechnął się łaskawie i poczęstował
 go papierosem.
 — Hm, co ja sądzę — rzekł wreszcie po chwili
 milczenia. — Jeżeli mam być szczerzy, to sztuka pań-

— 36 —

ska ma jedną kardynalną wadę: jest polska! Wyrób
 krajowy, to nie dla naszej publiczności. Przyznaję je-
 dnak, że sztuka jest oryginalna i ma walory artysty-
 czne i sceniczne... Można by ją wystawić...

— Więc pan dyrektor reflektuje na wystawienie?
 — Zasadniczo, tak!
 — Kiedyż spodziewać się można premiery?
 — Och, pan w gorącej wodzie kąpany! — zaśmiał
 się łaskawie dyrektor. — O terminie wystawienia mó-
 wić jeszcze nie można... Dziś jeszcze nie wiem wła-
 ściwie, co wystawię za dwa tygodnie! Zależy to od ty-
 lu okoliczności, drogi panie! W każdym razie, rzecz
 byłaby aktualna dopiero w przyszłym sezonie...

Od owej rozmowy minął właśnie rok. Sztuka
 Staszka, „zasadniczo przyjęta”, do tej pory tkwiła je-
 szcze w biurku dyrektorskim. Gdy w ciągu tego roku,
 znieczierpliwiony Staszek chciał wycofać rękopis, dy-
 rektor udawał obrażonego:

— Więc pan nie ma do mnie zaufania?
 — Ależ mam! Tylko myślałem, że pan dyrektor
 już zrezygnował z wystawienia...

Na tym sprawa się skończyła. Mimo kilkakrot-
 nych usiłowań, nie udało się już więcej Staszce-
 mu zobaczyć dyrektora. Zawsze na przeszkodzie stawały
 jakieś próby, posiedzenia, konferencje, lub grypy.
 Wreszcie zrezygnował i przestał się interesować losem
 swej sztuki.

W ostatnich czasach mało zajmował się pracą li-
 teracką. Objął bowiem w redakcji sekretariat, w za-
 stępstwie chorego kolegi i miał teraz roboty powyżej
 uszu. Naczelnym redaktorem, pan Maciaszek, uważał za
 swój obowiązek redaktorski spędzać w redakcji dnie i
 noce i miał za złe swym podwładnym, jeżeli go w tym
 nie naśladowali. Przychodził do redakcji już o ósmej
 rano i sprawdzał, czy wszyscy współpracownicy są
 obecni. Obiad zajmował mu najwięcej godziwego czasu.

Czyżby morderca Skwierawski zwariował?

Warszawa (Tel. wł.) W rozprawie w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie - sprawie Władysława Skwierawskiego, mordercy szofera Szlendaka, zaszedł zasadniczy zwrot. Morderca, skazany na śmierć przez Sąd Okręgowy, doznał niezwykle silnego wstrząsu nerwowego, na skutek czego usiłował popełnić samobójstwo w ubikacji więziennej. Uratowany w porę przekazany został do szpitala więziennego, gdzie na oddziale psychiatrycznym pozostawał pod obserwacją.

Na rozprawie apelacyjnej zachowanie mordercy uległo zupełnej zmianie. Podczas gdy w Sądzie Okręgowym był on płacziwy i błagał o litość tłumacząc się „siłą fatalną”, która popychała go na drogę zbrodni, w Sądzie Apelacyjnym zachowywał się apatycznie, nie odpowiadając na pytania. Wpatrzony w jeden punkt, szeptał jakieś niedosłyszalne słowa. Próby porozumienia się z oskarżonym, czynione przez przewodniczącego, nie dały żadnego wyniku.

Na skutek tego sąd zdecydował się wezwać lekarzy psychiatrów prof. Łuniewskiego i dr. Malinowskiego, aby stwierdzili czy ma się tu do czynienia z symulantem czy też anormalnym. Również postanowił zbadać jako świadków kierownika oddziału psychiatrycznego w więzieniu mokotowskim dra Baczyńskiego, jak i starszego strażnika Jakubowskiego.

Badany dr Baczyński oświadczył, że Skwierawski cierpi na psychozę reaktywną i nie podejrzewa go, aby ją symulował. Jeśli chodzi o zamach, to ten miał istotnie na celu pozbawienie się życia, a nie efekt. Świadek Jakubowski, który uratował życie zbrodniarzowi, zeznał, że kiedy po tym wypadku zamknął Skwierawskiego w celi z kilku więźniami, prosił on o przeniesienie go do separatu, skarżąc się, że towarzystwo mu ciąży.

Wezwani psychiatrzy zbadali podczas przerwy w rozprawie Skwierawskiego i wydali o nim swoją opinię. Morderca nie odpowiadał na żadne pytania, nie reagował też na ukłucia, tylko poddawał się reakcjom dotykowym. Twarz Skwierawskiego pokryta jest warstwą łoju, co zdaniem biegłych należy do zjawisk niezwykle rzadkich. Podczas badania szeptał bądź mruczał jakieś słowa, z których prof. Łuniewskiemu udało się uchwycić jedynie nazwy samolotów i różne wyrażenia techniczne. Wskazuje to na to — jak podają biegli — że morderca ma świadomość skierowaną na jeden tylko temat. W czasie dokonywania zbrodni Skwierawski był oczywiście poczytalny, obecnie jego stan psychiczny jest anormalny, cechuje go bowiem przede wszystkim zupełne zerwanie styczności z rzeczywistością i niezwy-

kłe silna reakcja afektywna, wykraczająca poza zwykłe normy. Z uwagi na stan psychiczny nie można by wykonać wyroku śmierci na zbrodniarzu,

Samoloty spółdzielców: Staszic, Wawrzyniak i Stewczyk

poświęcono wczoraj w stolicy

Warszawa. (Tel. wł.) W niedzielę, jako w dzień święta „Dnia spółdzielczości” odbyło się na polu mokotowskim uroczyste poświęcenie eskadry samolotów, ufundowanych ze składek spółdzielni, należących do Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-gospodarczych R. P.

Aktu poświęcenia dokonał kapelan L. O. P. P., ks. Edmund Paszkowski. Przekazania samolotów dokonał prezes rady głównej Związku Spółdzielni Rolniczych i Zar.-gosp. dr Włodzimierz Seidlitz, który w swym przemówieniu zaznaczył, że nie po raz pierwszy spół-

dzielczość składa ofiary na rzecz sił zbrojnych Polski, zapewnił, że w każdej chwili spółdzielczość jest gotowa oddać do dyspozycji państwa swe siły gospodarcze i swą organizację, gdyby tego zaszła potrzeba.

Samoloty przejął w imieniu LOPP p. major Stanisław Skarzyński w zastępstwie nieobecnego gen. Berbeckiego.

Samoloty ochrzczono imionami trzech pionierów polskiej spółdzielczości: Staszic, Wawrzyniak i Stewczyk. Są one przeznaczone dla szkoły pilotów w Lublinie.

poza frontem otrzymuje srebrny medal. Gdy powstaje w Warszawie Komitet Obywatelski Pomocy Bezrobotnym, obejmuje kierownictwo organizacji tanich i bezpłatnych jadalni. Była również jedną z założycielek Międzyszostawskiego Komitetu Pomocy dla Inteligencji, od szeregu zaś lat aż do zgonu przewodniczącą tego komitetu, organizatorką i kierowniczką tanich restauracji dla inteligencji, kilkanaście zaś lat jadalnią studenckiej.

Zgon śp. Marii Nowodorskiej odczuja przeważnie ci, którym tak skutecznie niosła pomoc w niedoli.

Zjazd delegatów włóknarzy zgrupowanych w „Pracy Polskiej“

Łódź, 12. 6. — W niedzielę przed południem obradował w Łodzi zjazd delegatów Zarządu Głównego Włóknarzy związku zawodowego „Praca Polska“.

Obrady zjazdu zostały poprzedzone uroczystą mszą św., odprawioną w kościele Matki Boskiej Zwycięskiej o godz. 9 rano.

Na posiedzeniu tym uchwalono szereg rezolucyj niezwykle doniosłych dla zawodowego ruchu robotniczego.

Po południu w tym samym lokalu odbył się roczny zjazd Rady Okręgowej Związku Zawodowego „Praca Polska“, któremu przewodniczył wiceprezes zarządu centralnego p. Chaberski z Warszawy.

Po wygłoszeniu zasadniczego referatu przez wiceprezesa zarządu centralnego, nastąpiły sprawozdania zarządu okręgowego i wybór nowych władz. Obrady przeciągnęły się do późnych godzin wieczornych.

Na zakończenie powzięto szereg uchwał odnoszących się do aktualnych i palących zagadnień robotniczych.

Obszerne sprawozdanie jak i niezwykle doniosłe rezolucje podamy w jednym z najbliższych numerów naszego pisma.

KRONIKA ŁODZI

Dzień spółdzielczości. W Łodzi i okolicy odbył się doroczny dzień spółdzielczości. Udział w nim wzięli członkowie w...

Duży wzrost głosów polskich

we wczorajszych wyborach gminnych na Śl. Cieszyńskim

Mor. Ostrawa. (PAT). W niedzielnych wyborach gminnych w 11 gminach powiatu czesko-cieszyńskiego i frysztackiego, oraz w jednej gminie powiatu frydeckiego Polacy wystawili własne listy.

Już na podstawie pierwszych wyników wyborów stwierdzić można niewątpliwą sukces, jaki odniosły listy polskie, mimo niebywałego nacisku i terroru, stosowanego przez czeskich agitatorów.

Ogólnie, we wszystkich niemal gminach, z których znane są dotychczas wyniki, zanotowano znaczny wzrost głosów polskich i to w sumie 13 polskich mandatów. Szczególnie zasługuje na podkreślenie dwukrotny wzrost głosów polskich w czeskim Cieszynie.

O godz. 18 znane były tymczasowe wyniki wyborów z następujących gmin:

Karpętna — Polacy 7 mandatów i 132 głosy, Czesi 7 mand., 143 głosy, komuniści 1 mandat, 26 gł.

Libica — Polacy uzyskali 14 mandatów, 644 gł., Czesi — 9 mand. 421 gł., komuniści 1 mand., 69 gł., henleinowcy 6 mand., 296 gł.

Trzycz — Polacy 7 mandatów, 170 głosów, Czesi 8 mandatów, 187 gł.

Łomna Dolna — Polacy 1 mand., 299 gł., Czesi 7 mand., 194 gł.

Nawsie — Polacy 20 mand. 1061 gł., Czesi 9 mand. 492 gł., komuniści 1 mand., 83 gł.

Provizoryczne wyniki z czeskiego Cieszyna wykazują 4 polskie mandaty, 4 mandaty listy polskiej tzw. ślązakowców, 14 mandatów niemieckich, oraz Czesi i Żydzi 14 mandatów.

Ogólnie zanotować trzeba niewątpliwą klęskę komunistów, z tym zastrzeżeniem, że głosy komunistyczne w dziewięćdziesięciu kilku procentach poszły na listy czeskie.

Wybory odbyły się, jak zresztą i w poprzedniej transzy, w warunkach zupełnie niernormalnych. Zanotowano szereg nadużyć wyborczych ze strony czynników czeskich, między innymi w Łomnej Dolnej czescy gajowi i nauczeni rozdawali wyborcom asygnowane towary miejskiej spółdzielni w zamian za cenę głosu na listy polskie. Za listami czeskimi agitacja wyrażnie żądała podpisywania pismem urzędowym, że w Cieszynie nie ma pieniędzy na listę polską.

Deprawowali nieletnie dziewczęta

Katowice (AJS). W czerwcu 1936 r. dwóch uczniów szkoły powszechnej w Katowicach, Zbigniew Mielcarski i Eryk Czepionka, znalazło w zbożu na polach w pobliżu kąpieliska miejskiego na Bugłowiźnie zwłoki jakiejś dziewczynki. Jak stwierdziła policja, zachodził w tym wypadku fakt mordu seksualnego, którego ofiarą padła 13-letnia Zofia Krzykałówna z Świętochłowic, córka biednych rodziców, mających 12-ro dzieci, utrzymująca się z żebraniń.

Przy okazji dochodzeń prowadzonych celem ustalenia osoby zwyrodniałego zbrodniarza, wpadła policja na trop istnienia grupy zwyrodniałych mężczyzn, których ofiarami padały nieletnie dziewczynki w wieku od 10 do 14 lat. Dzieci biednych rodziców lub sieroty, puszczane samopas, były zwabiane przez zwyrodniałców, którzy po dłuższym oswojeniu przy pomocy cukierków, czekolady itp. poczęstunków oraz pieniędzy deprawowali dziewczęta, później zaś używali je jako narzędzia do zwabiania dalszych ofiar.

M. i. takim zawodowym deprawatorem dzieci okazał się b. profesor gimnazjalny a następnie urzędnik „Targów Katowickich“, 41-letni Jerzy Drozdowski z Chorzowa (Wolności 37), pochodzący zresztą z bardzo dobrej rodziny, który również wykorzystywał Krzykałównę, zachodzącą często do

niego po prośbie. Również często przechodziła Krzykałówna do 39-letniego Jerzego Dobrowolskiego, malarza, Żałęza (Wojciechowskiego 56).

Z uwagi na daleko posunięty i kład zwłok, jak i wobec zatarcia przez czas dalszych śladów nie można było z całą ścisłością ustalić w jaki sposób zadano śmierć Krzykałównie, ani ustalić z całą ścisłością osobę sprawcy tego mordu i dlatego w tym kierunku dochodzeń musiano zawiesić. I tomiast wytoczono sprawę wszystkim ujawnionym zbrodniarcom, mającym swe ofiary nieletnie dzieci. Po ujawnieniu sprawy Drozdowski przeniesiony do Sosnowca, gdzie przyłapano podobnych sprawców został skazany prawomocnym wyrokiem na 6 miesięcy więzienia i karę tę odbywa. Ostanie na skutek starań, wysłano go na obserwację do szpitala dla umysłowo chorych. Dochodzenia prokuratorskie zostały już zakończone i pociągnięto do odpowiedzialności sądowej Jerzego Drozdowskiego, Jerzego Dobrowolskiego, 45-letniego Józefa L. z Czelaź, 35-letniego Augustyna H., kupca z Żółkiewa, 43-letniego Ambrożego z Chorzowa oraz 41-letniego Kaspra G. z Chorzowa.

Wszyscy oni zasiądą na ławie oskarżonych Sądu Okręgowego w Katowicach. Rozprawa toczyć się będzie oczywiście przy drzwiach zamkniętych.

Prenumerata

Oredownika

mięsiecznie (7 wydań tygodniowo), z odbiorem w agenturach 2,85 zł. Za odnośnym do domu odpowiednia dopłata. Na pocztach i w listonoszów miesięcznie 2,34 zł. kwartalnie 7.— Poczta przyjmuje zamówienia tylko na 6 wydań tygodniowo (bez poniedziałkowego). — Pod opaską w Polsce 2.— zł. miesięcznie. Nakład i czcionki: Drukarnia Polska. Spółka Akcyjna. Poznań, św. Marcin 70. Rekopisów niezamówionych reakcja nie zwraca.

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo przerywa. Wskazywanie numerów listy

Niewinny

Aktor, który cierpi z winy reżysera

Fritz Lang od dłuższego czasu przebywa w Ameryce, gdzie zrealizował szereg pierwszorzędnych filmów. Ostatnio oglądaliśmy film pt. „Fury” (Jestem niewinny), którego bohaterką była Sylvia Sidney.

Obecnie realizuje również film z tą samą aktorką. Partnerem jej jest znakomity aktor George Raft.

Lang, który reżyseruje ten film, jest znany z tego, że męczy aktorów. Każdą najmniejszą scenę powtarza kilkakrotnie, oczywiście dla dobra filmu.

Ostatnio opowiadają sobie w Hollywood, że podczas realizacji filmu „Ten, którego ukochałam” (taki tytuł nosi obraz, w którym role główne kreują Sylvia Sidney i George Raft) zaszło następujące „nieporozumienie” między Langiem a Raftem: nakręcano sceny podczas deszczu. Akcja toczy się na ulicy w Nowym Jorku. Raft, nosił nowe ubranie, które podczas kilkakrotnych prób, przemokło doszczętnie. Gdy Lang wciąż powtarzał tą samą scenę, zniecierpliwiony Raft zaczął robić wymówki reżyserowi.

— Niech się pan nie denerwuje — powiedział Lang — realizm wymaga tego.

— To sadyzm nie realizm — odpowiedział Raft.

Zanosilo się na poważną kłótnię, lecz obecni zażegnali nieporozumienie i Raft przystąpił do dalszych zdjęć.

— Jeszcze raz, powtarzamy — zakomenderował Lang i George Raft jeszcze zupełnie mokry przystąpił znów do nagrania trudnej sceny.

Szwecja jest ojczyzną

miedzianowłosej Zarah Leander. Obdarzona pięknym, metalicznym głosem artystka ta, odkryta przez Niemców, kilku filmom zwróciła na siebie uwagę Ameryki i już zaangażowano ją do Hollywood. Zobaczymy ją wkrótce w nowym filmie, nakręconym jeszcze w Niemczech, pt. „La Habanera”, gdzie występuje jako piękność południowa.

„Gwiazda” ekranów

... godna konkurentka Clary Bow.

... ię nagle. Podobnie było z Deanną Durbin, która po pierwszym filmie stała się ulubienicą publiczności.

Olympe Bradna jest obecnie najbardziej obiecującym talentem Ameryki. Dysponuje pięknym, który przed kilkunastu laty zjawiał się w postaci Mary Pickford, przed dwadzieścia laty w postaci Clary Bow. Olympe Bradna zdobywa serca widzów. Bradna gra główną rolę we filmie „Wykolejony” wraz z Gene Raymondem i Lewisem Stone'em.

... jest ona Francuzką z pochodzenia i do Ameryki przybyła niedawno. Film „Wykolejony”, w którym wystąpi w głównej roli, posiada ciekawy scenariusz i i piękną mu-

Nowinki filmowe

Jeszcze nigdy nie miała Shirley takiego powodzenia jak we filmie „Słowiczek”, w którym partneruje jej Randolph Scott. Shirley jest następczynią Mary Pickford, która w początkach swojej kariery uzyskała dzięki tej właśnie roli wielki sukces na scenie teatralnej.

Statystyka wykazała, że najbardziej filowanym obecnie aktorem jest Ralph Louis Johnson. Jak wiadomo, spod jego pióra zła powieść, na której podstawie sfilmo-

Filmowe

Anna May Wong „Córka Szanghaju”

Anna May Wong jest Chinką, urodziła się jednak w Los Angeles, dokąd przed laty wyemigrowali jej rodzice. Młoda Chinka uczęszczała do szkół w San Francisco, i po

ukończeniu edukacji rozpoczęła karierę artystyczną. Występowała kolejno w różnych teatrzykach, oraz jako statystka w niektórych filmach. Jej egzotyczna uroda zwróciła uwagę producentów filmowych i w końcu Anna May Wong została pasowana na „gwiazdę”.

Ostatnio zrealizowała ona film pt. „Córka Szanghaju”, który jest jednym z najlepszych w jej karierze. Film osnuto na tle masowego przemytu ludzi do Ameryki. Niezwykle realistycznie przedstawiono we filmie kulisy przemytu „żywego towaru” z całego świata do Kalifornii, oraz nieubłaganą walkę, jaką prowadzi policja z tym nowoczesnym handlem niewolnikami.

Bandy przemytnicze dysponują świetnie zorganizowaną siecią organizacyjną oraz wszelkimi najbardziej nowoczesnymi, technicznymi środkami, od łodzi począwszy, do nowoczesnych samolotów. Pomimo prześladowań policyjnych jeszcze obecnie przemycą się do Ameryki tysiące ludzi rocznie. Walka policji z bandytami jest świetnym tematem do filmu. Wykorzystała ten temat wytwórnia „Paramount” przy realizacji filmu „Córka Szanghaju”. Partnerami Anny May Wong we filmie tym są: Charles Bickford i Larry Crabbe, mistrz pływacki ostatniej Olimpiady.

Dawno niewidziana na ekranach

Dolores del Rio wystąpi we filmie „Szanghaj w ogniu”. Film ma przedstawiać sceny z obecnej wojny chińsko-japońskiej.

Fot. Fox-Film

wano najsensacyjniejszy dramat pt. „Dr Jekyll i Mr. Hyde”. Wytwórnia „20th Century-Fox” nakręciła obecnie również według jego powieści dramat pt. „Porwanie” (Kidnapped) z udziałem Freddie Bartholomew, Warnera Baxtera i Arlen Whelan.

Nie wszyscy wiedzą, że właścicielem największego koncertu kin w Holandii jest pochodzący z Polski Tuszyński. Jak donoszą, jego największy kinoteatr w Amsterdamie nosi nazwę właściciela „Tuszyński”.

5 000 dolarów to straszliwie mało, a jednak Loretta Young, Mariorie Weaver i Pauline Moore — trzy ślepe myszki — jak je dowcipnie nazwał autor filmu, zdobyły dla siebie mężów w filmie pod powyższym tytułem, posługując się tak „niewielką” sumą.

Za kolumnę filmową odpowiada Ludomir Wachowiak w Poznaniu.

Koniec kariery Sonii Henie —

głosy wieści z Ameryki po jej wypadku. Tymczasem do Polski napływają nowe jej filmy i zapowiedzi o jeszcze dalszych filmach dawnej mistrzyni łyżwiarskiej. Jednym z tych filmów jest „Mąż z obłoków”. Scenę z tego filmu widzimy na naszym zdjęciu.

Fot. Fox-Film